

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

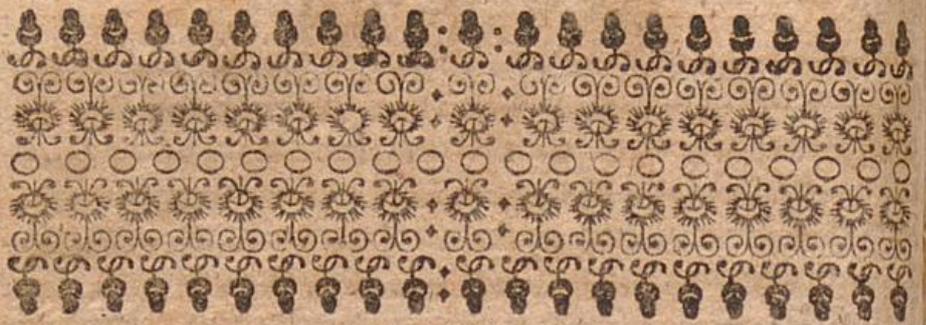
Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Caput XX. Rabies Melliti in Almam Societatem Jesu, libelli secundi causa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPUT XX.

Rabies Melliti in Almam Societatem JESU, libelli secundi causa.

HÆc profecto, & vix alia causa, Odium videlicet tuum, furorque, quo non in unum tantum, eumque tantæ notæ virum, sed in universam Societatem JESU plane ad rabiem exarsisti, eique male de industria facere quæsisisti. Quam bellus tu Religiosus! qui si alium quempiam in sacro Tribunali penitentium similibus consilijs ebrium nancisceris, omni ope dehortari, atque ab tali cepto avertere debueras, metu videlicet scandali, perturbationisque publicæ, quæ inde erat in Religiosorum animis oritura. Atque ego certe, si inter mei similes talia in quoquam consilia deprehenderem, eum ego non tantum ab rectis moribus alienum, sed paci etiam publicæ perniciosum, altiorisque, quam opus est indicare, malitiæ suspectum putarem. Tu Religiosus cum sis, & eidem jugo Domini convinctus, pacem, & charitatem, moderationemque animi ex instituto professus, hæc in animum inducere, huc vecordia prorumpere nihil pensi habuisti. Vide, quo te cæcus impulit furor, quo incogitantia, ne quid deterius dicam, præcipitavit.

In-

IncoGITantia? quæ autem esse potuit tot annorum spatio, quo hæc talia multo sudore longoque proposito comparasti? Vah pudor! Me quoque talia vel cogitasse puduerit. Tunc Religiosus? Tu Ordinis Sancti Benedicti, Sanctissimi Patriarchæ? tu talium Majorum hæres & succedaneus, qui non maledicentia, non rabie publica, sed virtutibus præcipue caritatis & mansuetudinis ordinem vestrum nobilem omnibusque amabilem fecere, tu ejus Cætus collega & alumnus, in quo desertis seculi tumultibus (quorum) deserendorum gratia Religionem es potissimum ingressus) Deo totis præcordijs intenderes; facta potius tua ad trutinam, quam aliena vocares; huc delapsus es, ut ab probis quoque secularibus officij sis admonendus. Quo furis? quo tendis? quid moliris? Tu Societatem JESU arrodere: arrodere? etiam infamare, etiam conspurcare, atque sic conspurcare, ut & vetera regerere & nova mentiri, asserere multa, nihilque probare, uno in omnibus elucente argumento, passione tua rabida (quam vocem non ira, quæ nulla est, sed res ipsa de me exprimit) passione, inquam, tua rabida, qua ignarus, quid scriberes, nec Deum, nec conscientiam, nec prudentiam, nec honestos mores loco aliquo duxisti.

Tu Societatem JESU adhinnire? Societatem, quæ quid tandem tibi, aut tuorum cuiquam intulit pravi? Quid fecit tibi Societas, quod converso in eam stilo a privata offensione in publicam rueres? Quid tibi fecit Societas, quæ nec verbo te, nec scripto, nec ullo sequioris animi signo, etiam, postquam ejus decus & ornamentum, virum primarium conserpere ausus es, ultionem de te cepit ullam, silentium unum pro calumnijs rependens? Societatem tuam illam, cujus laboribus & cura, si ingenuæ mentis in te mica superest, & te fateri debes in eo, quod es & habes, educatum, adjutum, ornatum, & ego & alij etiam conspicui in Republica tum Ecclesiastica, tum seculari, viri fateri sine infirmitate debemus; Societatem illam, cujus hodieque sudoribus

ribus Religiosi Status, quod supplementa, quod viros eruditos habent, magnam partem, si verum profiteri velint, referunt in acceptis. Et vero fatentur plurimi, gratæque, quod eos decebat, mente prædicare non desinunt, nullo quod flagitiosorum est, gratitudinis pudore. Horum turra obstruere, horum conscientiam refellere, horum confessionem oppilare prius debebas, quam in Societatem JESU calamum stringeres. Nihil egisti, promovisti nihil, quamdiu vel in hominibus ratio, beneficiorumque ulla recordatio, quamdiu humanitas aliqua, honestas aut verecundia vigeat. Erunt in cassum clamores, vocesque, quantumvis asperæ, quantumvis impotes & alienæ, quoadusque testimonium extiterit publicum orbis terrarum, in quo ut ut multi sunt bonorum obtrectatores & invidi, tamen & sunt, & erunt multi, ijque meliores, qui fucum sibi quibuscunque calumnijs fieri minime patientur. Age tu porro, quod vis (vis autem, quod boni non solent) clama, scribe, ringere, rumpere; lunam allatras, in solem furis, in vanum furia; stabit, fulgebit, te etiam lippiente, præclara Societas, eritque, quod tu minime cupis, digna, quæ invidentiam, proinde & odium & calumnias patiatur.

Multos hæcenus extitisse scio, qui omni ope, & ingenij & calami, & vocis viribus in hoc nobilissimum Ecclesiæ fulcrum depugnarunt: dolos commenti, criminationes in populo, in Aulis, in ipsis sacrae profanaeque Themidis tribunalibus moliti, impensissimeque persecuti, quid perfecerunt? adhuc stat, agitque de suis adversarijs tanto illustriorem triumphum, quanto acrius fuerat appetita. Hic vires suas invidia & livor, hic calumnia consumpsit. Ego sane cum sæpenumero olim varias orbis partes emensus & legissem multa, plurimaque audissem, omni studio corrosa, compilataque in hanc Societatem probra, forte venit in mentem, ut solet, aliqua suspicari, ne non vera essent, quæ

quæ adeo a multis dicerentur, nonnulla ! diu multumque in mores actusque Patrum pervestigandos intenderam, illud enimvero opperiebar, quid tandem essent omni calumniandi arte homines vocales exsculpturi. Vidi denique, aut subesse nihil, aut paleam pro trabe æstimari, sæpissime id, quod virtuti deferendum erat, in vitij scelerisque loco positum, nugas meras & insanias falsas. Tum repetebam animo, quinam essent, qui Societatis hujus laudibus ante alios obtrectarent: deprehendi homines plerumque aut ignorantes, aliorum præeuntium turbam falsa persuasione secuto, aut certe homines in Religione nullos, aut suspectos, aut frigidos, aut denique moribus non admodum laudatos. Attenderam studiose, atque ita revera esse comperiebam, nullum sanioris judicij, aut vitæ emendatoris virum facile inveniri, qui Societati JESU aut male cuperet, aut eidem inimicum sese profiteretur; Contra bonos probosq; (in quo ad experientiam quotidianam specto) Eidem deditos, aut certe non adversos extitisse. Quod mihi plane signum argumentumque validum erat, magnum esse bonum, quod odio haberi non nisi a pravis posset. Me certe, quod mihi Institutor meus identidem inculcabat, iudicium illud hætenus minime fefellit; bonum esse probumque virum, cui cum Societate JESU recte conveniret. Experientia nimirum diuturna hoc ipsum didici.

Tu Mellite hoc pro certo habe: te, quam hætenus inimicitijs, & injurijs adversum Societatem quæstisti, gloriosam, famamque apud homines probos, longe certius expeditiusque ex fota cum Socijs amicitia fuisse adepturum: Mihi certe hoc argumenti loco indubitati fuisset, aliquid esse, quo te magni facerem, si te placere Jesuitis, tibi que illos placere rescissem, Nunc quoniam adeo te aliena via gradientem comperio, est profecto (quod candide confiteor) est, inquam, quo multa cogitem, suspicer multa, quæ opus non est in medium proferre, Novi ego Ordinis

L

tui

tui viros insignes, quos, quantum memini, omnes cum Societate JESU & concordēs, & plusquam concordēs extitisse, quorum e numero, ut tu quoque sis, tua, mihi crede non Societatis interest,

Legeram de egregio Ordinis S. Benedicti Præfule eodemque S. Ecclesiæ Purpurato Principe Sfondrato, fuisse tempus, quo Societati JESU, rerum ejus fortasse minus gnarus non admodum faveret; sed & illud legeram, cum cum primū Societatem JESU coram & penitus inspexi, adeo eidem deditum, conjunctumque animo ac consuetudine fuisse, ut velut Domesticorum e numero cum Jesuitis quandoque agere, paradisum in eorum convictu suum habere, demum neque vivens, nec moriens a Jesuitis separari sustineret: cujus viri prudentia & ingenium cum eo sit apud me loco, quo cujusquam, ita me in Religionis exillimatione firmavit, ut esse putem nullum, qui non ejus exemplum ante vim calumniarum tuarum sit habiturus. Ita enimvero judico: Homines plerumque vitiosos, hæreticos, aut frigidos Catholicos, Atheos, aut invidos, quibus lux Societatis dolet, esse ipsius hostes: præterea ambitiosos, qui nescio quam adorationem ab ipsis expectant: aut demum alios, qui res eorum ignorant, aliorum persuasionē inductos, vel denique eos, quorum operibus contrarij sunt.

Alterum, quod mihi fidem omnem adversum calumnias Societatis ademit, est ipsa, quam ejuscemodi genera plerumque tangunt, materia: Quid enim eidem exponunt? Plurima, quæ dudum ab summis Pontificibus approbata & confirmata sunt? plerumque id, quod virtus est, aut res levissimas aut unius alteriusve hominis factum, aut res imaginarias, aut alia externa, ut beneficia & favorem Principum, aut bona fortunæ &c. aut denique omnia, quæcunque faciunt, ut e. g. si Jesuitæ res suas ad vitam tolerandam ne-

cess-

cessarias pejus administrarent, pessumque ire sinerent, decoctores, dilapidatoresque appellares. Si curarent, avaros & insatiabiles. Si pro se loquerentur, impatientiae, & ultioni; si racerent, diffidentiae conscientiaque eras daturus adeo boni viri, quo se vertant, nesciunt, nisi ad eum, de quo idem in populo murmur, dicentibus quibusdam, quia bonus est, alijs contra, non, sed seducit turbas. Quid his fabellis facias?

Illud vero etiam contingit, ut decora atque ornamenta, id est viros e Societate eminentissimos clarissimosque calumnia premat: cujusmodi e. g. est Cottonus, Galliae lumen sane clarissimum, quem tu homo excerebratus affare audes, aliosque ejus similes viros, omni exceptione majores, quorum facta & fama magnam orbis partem impleverant. Hos tu homo simplex perfricare audes, tanquam non esset virtus ac fama tuis nanis major: Quo in genere crassum sane erioem commisisti, in Soterium, virum adeo clarum tua probra jaciendo, quem & multi hodieque superflites, qui quantumque vir fuerit, noverunt, & monumenta loquuntur: in quo si putabas te ejus gloriae posse labem inurere, praeterquam quod hoc ab Religioso expectandum non erat, hebes profecto fuisti, qui alia memoriae monumenta tuis posse putabas garritionibus obliterari. Nonne continuo ut tuas gerras homines prudentes legerint, ita secum ratiocinentur? tales ac tantos viros hic scriptor impetit: quid igitur in ejus sensu atque ore integrum, sanctumque manebit? Si non alios habet, quos calumniatur, interest Societatis omnes habere tales, quos ipse calumniatur. Ita secum prudentes rectissime cogitabunt, quo simul fidem tibi in reliquis omnem detrahent.

Enimvero si ejuscemodi consilium, quod calumniantium est, mihi exequendum putarem, nequaquam ego tam simpliciter negotium administrassem: Non talia protulisset, quae nemo prudens serio credere, aut sibi penitus persuadere valeat. Non ad ea vertissem vim, quae sunt in

Religione firmissima & invicta, sed ea potius tenderem, qua minus erat adversum mendacia calumniasque praesidium; Nunc tu Mellite talia cavillaris, talia strepis, quæ sibi prudentum nemo persuadeat: e. g. appellas Jesuitas Christianos idololatrias: Quis tibi mentem hæc loquenti adhibeat? garrere dicent in re evidenter falsa: quam vel audire piæ aures averferentur. Quis credet viros ad Ecclesiæ defensionem, propagationemque, tum ad evertenda non tantum idola, sed etiam hæreses, sed etiam mores pravos his postremis temporibus singulari Dei providentia electos, atque submissos; illos, quorum valde ope atque constantia murus Ecclesiæ fuit adversum errores, atque infundentem se novissime Jansenianam perfidiam hucusque defensus; illos, qui omne suum studium ad commendandum proximo, ad Dei cultum amoremque promovendum, ad noxas & scelera profliganda ex instituto confecerunt, illos tu idololatrias? simplex, cui persuadebis? quis credet? Illos maria immensa emetiri, pericula adire præsentissima, famem, sitim, frigus, nuditatem perpeti, a notis & amicis divelli, ad homines toto orbe disjunctos, nulla casuum incertissimorum cura proficisci, scilicet, ut in remotissimo mundi angulo idololatriæ cultuique dæmonum dare operam possint, animamque suam, quam scilicet in Europa æternis ignibus addicere nequaquam poterant, in Indijs & Sinis post tantas vitæ ærumnas amittant, Næ tu simplicissimus es, qui talia posse in homines vel medios cadere aut ipse credas, aut credi ab alijs posse tibi persuadeas. Quod si credere non possunt, quid igitur credent? te calumniatorem violentissimum extitisse. Quid amplius in defensionem suam vel optare præsentius, vel excogitare poterat Societas? Satis utique tuo loquendi excessu defensa est, nisi fors nescias illud vetus ac tritum: qui nimis probat, nihil probat.

CA.